

TÜRI TOIMETULEKUKOOLI ARENGUKAVA

2015 - 2020

Sisukord

1. SISSEJUHATUS	3
1.1 Arengukava koostamise lähtekohad	3
1.2 Arengukava koostamise protsess	3
1.3 Kooliarenduse valdkonnad ja seire	3
2. KOOLI LÜHIKIRJELDUS	4
2.1 Ülevaade koolist	4
2.2 Kooli personal	5
2.3 Kooli pakutavad rehabilitatsiooni võimalused	5
2.4 Kooli tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud	6
2.5 Hetkeolukorra analüüs	7
2.5.1 Õppe- ja kasvatusprotsess.....	7
2.5.2 Personalijuhtimine	8
2.5.3 Koostöö huvigruppidega	9
2.5.4 Ressursside juhtimine	10
2.5.5 Eestvedamine ja juhtimine.....	10
3. VISIOON.....	11
4. MISSIOON.....	11
5. TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2015-2020.....	11
5.1 Kooli põhiväärtused:.....	11
5.2 Õppe-kasvatusprotsess	12
5.2.1 Õppetöö	12
5.2.2 Kasvatustöö õpilaskodus	13
5.3 Personalijuhtimine	14
5.4 Koostöö huvigruppidega.....	14
5.5 Ressursside juhtimine	15
5.6 Eestvedamine ja juhtimine.....	16
6. ARENGUKAVA RAKENDAMINE	16

1. SISSEJUHATUS

1.1 Arengukava koostamise lähtekohad

Türi Toimetulekukooli arengukava on dokument, mis määrab aastateks 2015-2020 kooli arenduse põhisuunad ja -valdkonnad, tegevuskava viieks aastaks ning arengukava uuendamise korra.

Arengukava tegevuskava koostamisel oleme lähtunud sisehindamise tulemusena välja selgitatud kooli tegevuse parendusvaldkondadest, mis leiti õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist analüüsid ning nende tulemuslikkust hinnates. Tegevuskava koostamisel toetusime sisehindamise tulemusena leitud kooli tugevustele kooli tegevuses ning järgisime, et järgmiseks viieks aastaks kavandatud tegevused toetaksid kehtivat õiguslikku regulatsiooni. Arengukava on koostatud nii, et see tagaks kooli tegevuse jätkusuutliku tasakaalustatud arengu, aitaks tulla toime kooli ees seisvate strateegiliste muutustega ning tagaks kooli senisest parema toimimise ja õppekvaliteedi paranemise.

Arengukava on aluseks üldtööplaanile, milles esitatakse arengukavas olevate eesmärkide realiseerumine läbi konkreetsete tegevuste ja nende tegevuste rakendamise. Üldtööplaanis kavandatakse üheks õppeaastaks koolituskava ja detailsemad tegevused meetmete saavutamiseks, sõnastatakse tulemused, esitatakse tegevuste tähtsajad ja tegevuste saavutamise eest vastutavad isikud.

Arengukavast lähtutakse kooli õppekava koostamisel, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning vaimseid ja materiaalseid ressursse. Arengukava loob ettekujutuse sellest, kuhu kooliorganisatsiooni liikmed tahavad oma arengus pürgida. Arengukava väljendab seda, millisena näevad kooliorganisatsiooni liikmed enda kooli viie aasta pärast ning milliseid eesmärgid nad soovivad saavutada selleks, et tagada toimivam õppe- ja kasvatusprotsess.

1.2 Arengukava koostamise protsess

Arengukava koostamiseks korraldati kõigi kooli töötajate osavõtul kahepäevane seminar. Seminaril tehti kokkuvõtteid eelneva arengukava perioodi eesmärkide täitmisest, viidi läbi SWOT analüüs, lepiti kokku strateegilised eesmärgid ja tegevuskava nende täitmiseks ning sõnastati kooli missioon ja visioon. Arengukava koostamisel arvestati sisehindamise aruannete tulemusi. Arengukava sisulisele koostamisele järgnes selleks moodustatud töörühma poolt arengukava vormistamine ja esitlemine kooli õppenõukogule ja hoolekogule. Arengukava koostamisel oli oluliseks asjaolu, et arengukava koostamisse olid kaasatud kõik asjassepuutuvad huvipooled, eelkõige need, kes arengukava ellu viivad.

1.3 Kooliarenduse valdkonnad ja seire

Arengukavas luuakse kooli tasandil visioon aastani 2020 ja kavandatakse areng viieks aastaks. Areng on väljendatud tegevustena viies tegevusvaldkonnas. Kooli tegevusvaldkonnad hõlmavad kokkuvõtetult kogu kooli tegevust. Eristame viit tegevusvaldkonda: õppe- ja kasvatustööprotsess, personalitöö, koostöö huvigruppidega, ressursside juhtimine ning eestvedamine ja juhtimine.

Kooli arengukava eesmärkide täideviimine sõltub suuresti:

- seadusandlikust tööst st kuidas ja millisel kujul kajastuvad hariduslikud erivajadused Eesti õigusloomes;
- riigi rahastamis- ja maksupoliitikast st kuidas riik tagab kõigile HEV- lastele teatava minimaalse hariduse ja tugiteenuste taseme, mis on kirjas riiklikus õppekavas ja seda toetavates seadusandlikes aktides, laiendades muuhulgas väiksetiraažilise õppekirjanduse väljaandmist ja toetamist;
- hariduslike erivajadustega seotud kohustustest ja vastutusest, mida jagavad kohalikud võimuorganid, lapsevanemad ja kolmas sektor;
- kooli personali professionaalsusest;
- kooli kui organisatsiooni meeskonnatöö efektiivsusest.

2. KOOLI LÜHIKIRJELDUS

2.1 Ülevaade koolist

Türi Toimetulekukool on põhikool, kus õppetöö toimub põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel, mis kehtestab põhihariduse standardi intellektipuudega õpilastele, kes nõustamiskomisjoni soovitusel ja vanema nõusolekul õpivad toimetuleku- või hooldusõppes. Toimetulekuõpet rakendatakse mõõduka intellektipuudega õpilastele ning hooldusõpet raske ja sügava intellektipuudega õpilastele.

Türi Toimetulekukool on Türi valla asutus, mille moodustamise (Haridus- ja Teadusministeeriumi koolitusloa alusel), ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamise otsustab seaduses sätestatud korras Türi Vallavolikogu ja seda korraldab Türi Vallavalitsus.

Türi Toimetulekukool juhindub oma tegevuses Eesti Vabariigi haridusseadusest, põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, Haridusministeeriumi, Türi Vallavolikogu ja –valitsuse ning muudest õigusaktidest, Türi Toimetulekukooli põhimäärusest, arengukavast ja õppekavast.

Türi Toimetulekukooli algusaastaks loetakse aastat 1989, mil alustas tööd 4 klassiga Türi Abikool kerge vaimupuudega lastele. 25. septembril 1997 nimetati kool Türi Toimetulekukooliks. Õpilased õpivad riikliku toimetuleku õppekava alusel, mille põhiülesandeks on toetada korrektsioonitööga õpilaste arengut, kujundada isiksust, kes tuleb võimalikult ise toime igapäevaste tegevustega kodus ja väljaspool kodu ning saab juhendamise ja järelevalve all hakkama lihtsama tööga.

2014/2015. õppeaastal õpib koolis 15 õpilast. Klassikomplekte on 4, õpetajaid 8. Koolis töötab õpilaskodu 2 kasvatusrühmaga, kokku 13 õpilast. Õpilaskodus on õpilaste kasutada kaasaegsed ruumid, kus on 5 erinevat tuba koos sanitaarsõlmedega, köök-puhkeruum ning avar fuajee-garderoob.

Õpilaste arv

Õppeaasta	Õpilaste arv	Klassikomplektid
2011/2012	19	4
2012/2013	20 (1 uus õpilane)	4
2013/2014	18 (2 uut õpilast)	4 (lõpetas 2 õpilast)
2014/2015	15 (1 uus õpilane)	4

Õpilased elukoha järgi 2014/2015. õa

Omavalitsus	Õpilaste arv
Paide linn	4
Paide vald	1
Türi vald	9
Juuru vald	1

Õppetöö toimub iga õpilase jaoks koostatud individuaalse õppekava alusel, mis arvestab tema arengut. Õpetades ja arendades valmistame mõõduka ja raske intellektipuudega õpilasi ette eluga väljaspool kooli iseseisvalt või abistaja toel toime tulema. Õppesisu valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi, vähendatakse maksimaalselt mahajäämust eakohasest arengust ning kujundatakse koostöösuhteid õpetajate, õpilaste ja lastevanemate vahel.

Türi Toimetulekukoolis toimub õppetöö 1. klassist kuni 9. klassini, vajadusel õpilase individuaalsest arengust lähtuvalt rakendatakse pikendatud õppeaega ja lisaõppeaastat.

Kool on praktikabaasiks eripedagoogika, sotsiaaltöö ja kasvatusteaduste eriala üliõpilastele. Kool teeb koostööd Türi Päevakeskusega, koos on toimunud ühiseid üritusi – tähistame erinevaid tähtpäevi, käime eriolümpia üritustel.

Türi Toimetulekukoolil on peale õppetöö palju toetavaid traditsioonilisi tegevusi – eriolümpia raames toimuvatest üritustest osavõtt, jõulu- ja kevadpidu koos vanematega, kevadine ekskursioon koos vanemate ja õpetajatega looduskaunitesse Eestimaa paikadesse, ujumisõpe Türi Ujulas, *bowlingu* treeningud Veskisillal. Igal kevadel korraldatakse Türi Muuseumis õpilaste kunsti- ja käsitöö näitus. Kool on korraldanud õpilastele suvelaagrit, mille eesmärgiks on toetada ja tasakaalustada õpilaste sotsiaal-emotsionaalset arengut ning arendada loovust kunsti, muusika ja spordi kaudu. Samas anda vanematele võimalus oma sisemist tasakaalu taastada. Laagri edukaks toimimiseks on kool taotlenud lisaraha projektidest. Koostöös MTÜga Eesti Omastehooldus ja Ökokratt toimuvad igal aastaajal loodusmatkad. Türi Inner Wheel Klubi naised on õpilaste jõulud ja sõbrapäeva muutnud meeldejäävaks. Koostööpartneriks on ka Veskisilla OÜ ja Türi SKL, kes pakuvad lastele võimalust sportimiseks.

2.2 Kooli personal

Türi Toimetulekukoolist on igal HEV õpilasel võimalik saada heal tasemel võimetekohane haridus. Koolis töötavad pikaajaliste kogemustega pedagoogid. 2014/2015. õppeaastal töötab koolis direktor, kuus õpetajat ning tugispetsialistidest eripedagoog ja liikumisterapeut.

2014/2015. õppeaastaks on kinnitatud kooli töötajate koosseis alljärgnevalt:
direktor 1,0; õpetajad 5,5; eripedagoog 0,5; sekretär-juhiabi 0,5; kasvatajad 2; majahoidja 0,5; kokk 1,0; kasvataja abi 3,5; koristajad 1,5; abitööline 1,25; kasvataja abi öösel 1,0; liikumisterapeut 0,5 (seisuga september 2014 kokku 18,75 kohta).

2.3 Kooli pakutavad rehabilitatsiooni võimalused

Eripedagoogiline ja logopeediline abi

- alternatiivsete kommunikatsioonivõimaluste kasutamine
- psüühiliste protsesside regulatsiooni arendamine
- praktiline kõnearendus
- kirjaliku ja suulise kõne korrektsioon

Rütmika ja kehaline kasvatus

- kehatunnetuse arendamine
- üldmootorika arendamine
- erinevate meeltega tunnetuse arendamine

Muusikateraapia

- keskendumisvõime ja tähelepanuvõime arendamine
- tunnete väljendusoskuste omandamine
- õnnestumiskogemuste ning positiivsete emotsioonide saamine

Kunstiteraapia

- kognitiivsete oskuste arendamine
- mootorika, kehatunnetuse, peenmootorika, silma ja käe koostöö arendamine
- keskendumisvõime arendamine
- tunnete väljendamine

Liikumisteraapia/massaaž

- tegevusvõime ja/või selle komponentide väljalangemise takistamine
- liigutusliku tegevusvõime arendamine, kujundamine ja taastamine

Arvutiõpetus

- arvuti kui õppetöö ja teadmiste hankimise abivahendi kasutama õppimine
- arvuti kui kommunikatsiooniks vajaliku vahendi kasutama õppimine
- arvuti kui vaba aja veetmise ja sotsiaalse suhtlemise vahendi kasutama õpetamine
- psüühiliste protsesside ja õpimotivatsiooni arendamine

Ujumine

- kogu lihaskonna arendamine ja õige hingamise õpetamine
- õpilaste rahustamine
- positiivsete emotsioonide andmine
- vees ohutu käitumise õpetamine

2.4 Kooli tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud

Sisemised tugevused

- kogenud ja õpilastesõbralikud töötajad
- head õppe- ja töövahendid
- turvaline õpikeskkond
- kaasaegne koolimaja, õpilaskodu, kooli köök
- õues õppe tegevusi võimaldav kooli õueala
- kooli hea asukoht ja maine
- individuaalset lähenemist võimaldavad väikesed klassid
- vanemate kõrge rahulolu kooliga
- õpilaste arengut ja õppetööd toetavad traditsioonilised ühisüritused lapsevanematega

Sisemised nõrkused

- rehabilitatsiooniteenuste vähesus
- vananev töötajaskond
- laste ettearvamatu käitumise ohtlikkus kaasõpilastele ja töötajatele
- sporditegevuseks siseruumide ebamugavad tingimused
- rahunemisruumi puudumine
- koostöö vähenemine Türi Päevakeskuse, koolide ja lasteaedadega

Välised võimalused

- positiivsed muutused ühiskonna suhtumises hariduslike erivajadustega lastesse
- kooli tegevuste kajastamine meedias
- töötajate koolitamise võimalused väljastpoolt
- hea koostöö vallavalitsuse ja allasutustega
- õpilaste arvu suurendamine
- praktikabaas üliõpilastele
- kooli ruumide väljaüürimine
- vanemate aktiivsem kaasamine kooli tegevustesse
- kooli õppe- ja õppetöövälise tegevuse rahastamisvõimalus projektide abil
- võimalus kasutada rehabilitatsiooni tegevusteks Türi ujulat ja Veskisilla *bowlingut*

Välised ohud

- õpilaste arvu vähenemine
- konkurents teiste koolidega seoses väikeklasside avamisega
- lastevanemate vähesed sotsiaalsed- ja elus toimetuleku oskused
- lastevanemate eelarvamused HEV laste koolide suhtes
- ühiskonna jätkuvalt vähene teadlikkus ja tolerantsus erisuste suhtes
- haridus-, sotsiaal- ja meditsiinisüsteemi koostöö puudumine
- koolist antavad oskused ei leia edasist rakendamist ühiskonnas (laste tulevik)

2.5 Hetkeolukorra analüüs

2.5.1 Õppe- ja kasvatusprotsess

Õppe- ja kasvatusprotsessi aluseks on põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava, mille lisade – toimetulekuõpe või hooldusõpe-alusel koostatakse igale õpilasele individuaalne õppekava (IÕK). Õppetöö põhiülesandeks on mitmekülgse korrektsioonitöö abil toetada õpilaste arengut, kujundada isiksust, kes tuleb võimalikult iseseisvalt toime igapäevategevustega kodus ja väljaspool kodu, saab juhendamisel hakkama lihtsamate töödega. Õppetöö toimub iga õpilase jaoks koostatud individuaalse õppekava alusel, mis valmib õpetajate ja lapsevanema koostöös, kaasates vajadusel tugispetsialiste. IÕK koostamise juhised on kirjas kooli õppekavas. Individuaalne õppekava on kirjalik dokument, mis määrab kindlaks õpilase arengulisi erivajadusi arvestava õppe individuaalsed eesmärgid ja eriabi, mis on vajalik õppe-eesmärkide saavutamiseks. Eesmärgiks on, et õpilane omandab erinevaid oskusi ja kasutab neid võimalikult iseseisvalt. Õpilast juhendatakse oma tegevust lõpetama, tegema valikuid ja oma tegevusele hinnangut andma. Individuaalõppekava koostatakse õpilasest lähtuvalt, kas arenguvaldkondade ja õppeainete kaupa. Valdkonnad peavad hõlmama:

- motoorseid oskusi;
- praktilisi tööoskusi ja eneseteenindamise oskusi;
- sotsiaalseid oskusi;
- kommunikatiivseid oskusi;
- kognitiivseid oskusi.

Kool väärtustab iga õpilase individuaalsusega arvestamist ja lähtub õppetöö planeerimisel ja läbiviimisel õpilaste vajadustest. Oluliseks peame õpilaste sotsiaalse pädevuse arendamist ja õpioskuste kujundamist. Toimub iga lapse arengu vaatlus. Lapse areng kajastub toimikutes olevate individuaalsete õppekavade kokkuvõtetes ja õppeaasta lõpus koostatud kokkuvõttes.

Koolis toimivad tugisüsteemid õpilaste rehabilitatsiooniks:

- Õpilaskodu teenus on õpilasele suunatud teenus, mille raames toimuvad erinevad last arendavad tegevused ja sotsiaalsete-, eneseteenindamise- ja tööoskuste õpetamine, lähtudes kooli õppekavast. Õpilaskodu teenus annab võimaluse koolist kaugel elavate, füüsiliselt või psühhosotsiaalselt igapäevaelus mittetoimetulevate või lastele eritingimusi vajavate perede lapsevanematel hoida oma last turvalises, arendavas ja ohutus keskkonnas, võimaldades lapsevanemal aktiivselt osaleda tööelus.
- Eripedagoogi (logopeedi) teenus toetab õpilaste kõne arengut ja alternatiivsete kommunikatsioonioskuste arendamist.
- Liikumisteraapia toetab ja arendab õpilaste iseseisvust saada üldmootoriliselt hakkama õpilaste võimetele vastavates igapäevategevustes. Eesmärgiks on liigeste liikumisulatus ja lihaste jõu säilitamine või parendamine.
- Kunstiteraapia ja muusikateraapia võtete kasutamine ainetundides toetab mootorika, kehatunnetuse, peenmootorika, silma ja käe koostöö arendamist, keskendumisvõime arendamist, tunnete väljendamist.

- Rütmika ja kehaline kasvatus on aluseks kehatunnetuse ja üldmootorika arengule ning tunnete tajumisele erinevate meeltega.
- Ujumine toetab lihaskonna arendamist ja hingamiselundite tööd, rahustab õpilasi.

Pikendatud õppeajal ja lisa-aastal toimub õpilase sotsiaalse pädevuse parandamine ning töösuskute arendamine. Koostöös õpilase ja vanemaga aitame leida kooli lõpetajale kõige sobilikuma võimaluse edasiõppimiseks kutseõppeasutuses, rehabilitatsioonikeskuses, kogukonnas.

Lisaõppeaastal keskendutakse õpilase edasiõppimisoskuste toetamisele ja töövõimaluste leidmisele.

Õppetöös rakendatakse korrektsioonilisi võtteid, juhtideeks on toimetulekuõpe kui arendusõpe, st keskendumine arengudünaamikale, õpetuse rajamine enamsäilinud funktsioonide rakendamisele, õpetus läbi eakohaste tegevuste, sensoorse integratsiooni tehnoloogiate kasutamine. Õppekasvatustöös arvestatakse õpilaste individuaalsuse ja eripäraga, tegevused on omavahel integreeritud. Õppemetoodiline töö koolis on teemapõhine ning toimib püstitatud eesmärkide analüüs. Õpilaste sotsiaalsete oskuste kujundamine toimub pidevalt, seda toetavad erinevad üritused, õppekäigud ning kasvatustöö õpilaskodus.

Parendustegevused

- korrektsioonitöö tõhustamine ning sensoorse integratsiooni tehnoloogiate kasutamine kogu õppe-kasvatustöös
- arenguveestluste läbiviimisel tugispetsialistide suurem kaasamine
- rehabilitatsiooni võimaluste laiendamine koolis
- alternatiivkommunikatsiooni vahendite laialdasem kasutamine õppe- ja kasvatustöös
- õppekava arendamine meessoost õpilaste ja hooldusõppe õpilaste suuremat osakaalu arvestades
- pikendatud õppe- ja lisa-aasta õppes võimaluste loomine koostöös kutsekoolide, sotsiaaltöötajate ja ettevõtetelega.

2.5.2 Personalijuhtimine

Personalipoliitika kujundamisel lähtutakse kooli eesmärkidest. Hinnatakse ja vaadatakse üle kõigi töötajate tegevus ja karjäärivajadus. Õpetajatele on loodud tingimused nende professionaalseks arenguks eneseanalüüsi kaudu, et mõista enda funktsiooni õpetajana, kelle sihiks on toetada õpilast tema arengus ning vanemaid lapse arengu toetamisel. Mittepädagoogiline personal osaleb aktiivselt otsustusprotsessides ja pedagoogilistes koolitustes. Arenguveestluste põhjal mõistab iga töötaja oma osatähtsust meeskonnas. Kool toetab õppimist ja elukestvat õpet, toimunud on ühiskoolitused kogu kooli personalile igal õppeaastal koolivaheaegadel. Loodud on sidemed Eesti Autismiühinguga, mille kaudu on kooli töötajad osalenud koolitustel ja lapsevanemad nõustamisüritustel. Sobivate koolituste olemasolul on kooli töötajaskond saanud vajalikke koolitusi ja kursusi nii eripedagoogikas kui psühholoogias. Kool on organisatsioon, kus toimub pidev enesetäiendamine. Personalivajaduste hindamise eest vastutab direktor. Kooli pedagoogiline personal võetakse tööle avaliku konkursi korras. Konkursi viib läbi direktor ja vastavale ametikohale sobiva inimese valib välja direktor, kaasates protsessi pedagoogilise personali.

Juht omab tagasisidet kooli tööst ning lähtub sellest kooli majanduslikke ja pedagoogilisi otsuseid tehes. Direktor on loonud koolis õpilasi ja nende vanemaid toetava töise õhkkonna. Ta suudab kaasata töötajaid otsuste tegemisse, oskab delegeerida ülesandeid ning kontrollib nende täitmist. Kooli töötajad on kaasatud õppeasutusesisesesse arendustegevusse, koos on määratletud kooli eesmärgid ja koostatud toimetulekukooli arengukavad, õppekava ja pikendatud õppeaastate õppekava, kooli kodukord, töökorralduse reeglid. Kooli lühiajalisemaid plaane on töötajatega kooskõlastatud töötajate üldkoosolekul, õppepäevadel ja õppenõukogus. Töötajaid informeeritakse ülesannetest infotunnis, mis toimub igapäevaselt. Samuti kasutatakse infostendi ning saadetakse infot elektrooniliselt.

Kool on praktikabaasiks eripedagoogika, sotsiaaltöö ja kasvatusteaduste eriala üliõpilastele.

Parendustegevused

- täiendkoolituse kava koostamine kogu personalile, tagamaks võimalus läbida vajalik täiendkoolitus
- arenguestluste läbiviimine personaliga
- personali tunnustamise ja motivatsioonivõimaluste leidmine ja põhimõtete koostamine.

2.5.3 Koostöö huvigruppidega

Koolisisesed huvigrupid

Kõikidel õpilastel on koolis õppimisel, koolisisesel ja koolivälisel üritustel ning rehabilitatsiooni pakkuvas tegevustes osalemisel võrdsed võimalused, õigused ja kohustused.

Õpilase ja õpetaja vahel valitsevad partnerlus ja koostööl põhinevad suhted. Õpetaja arvestab õpilase õpivõimet ja tema isikupära ning sellest lähtudes eeldab parimaid tulemusi nii õppetöös kui ka tunnivälises koostöös.

Õpetaja-õpetaja suhetes valitsevad teineteise austamine ja arvestamise tasand, ühised eesmärgid õpilase õpetamisel-kasvatamisel, kodukorrast kinnipidamine, töökorraldusreeglite ja õppenõukogu otsuste täitmine.

Kooli töötajate ja direktori arusaamad kooli tegevuse eesmärkidest ja visioonist on sarnased. Töötajate ja direktori koostöö aluseks on ametijuhendid, töökorralduse reeglid, kooli arengu- ja õppekava ning üldtööplaan. Õpetajatel on õigus ja kohustus osaleda kooli tegevuse ja eesmärkide planeerimisel ja nende elluviimisel.

Koolivälised huvigrupid

Õpilaste ja kooli töötajate ning külaliste suhtlemise aluseks on üldtunnustatud viisaka suhtlemise ja käitumise normid ning lugupidav suhtumine teistesse inimesse. Täiskasvanud külalistel on mõistev suhtumine ja kannatlikkus erivajadustega õpilastega suhtlemisel.

Õpetajate ja lapsevanemate koostöö aluseks on arusaam, et lapsevanematele on tema laps kõige olulisem ning nad soovivad oma lapsele kõige paremat õpetust, kasvatust ning arendamist toetavaid tegevusi. Õpetajate ja lapsevanemate suhtlemisviisiks on individuaalne vestlus, arenguestlused (2 korda õppeaastas); võimalus osaleda kooli üritustel ja väljasõitudel ning osa võtta kooli lahtiste uste päevadest.

Direktori ülesanne on eesmärgistada kooli tegevus sellisena, et arvestatakse lastevanemate soove ja ettepanekuid laste õpetamisel ja kasvatamisel. Kooli tegevus ja tulemused peavad olema võimalikult avalikustatud. Kooli ja lastevanemate õpetuslikud ja kasvatuslikud eesmärgid on ühised. Direktori suhtlemisviisiks on lastevanemate üldkoosolekud, hoolekogu koosolek, individuaalsed vestlused.

Koolisisesene koostöö

Koolisisesesse koostöösse on kaasatud kogu kooli personal (üldkoosolekud, õppepäevad, väljasõidud, ühisüritused). Arengukava ja õppekava koostamisse on kaasatud kõik õpetajakasvatavad ja õppetööd toetavate tugisüsteemide töötajad. Pidev koostöö on toimunud õppenõukogu liikmete vahel, kus on võimalus igal liikmel omapoolsetest saavutustest rääkida ja paremaks koostöökaks ettepanekuid teha. Õppeaasta lõpus on koostatud töötajatele rahulolu küsitlus, milles on igal töötajal võimalus oma rahulolu hinnata ja teha ettepanekuid parema koostöö korraldamiseks. Õpetajad on koostanud õppeaasta lõpuks eneseanalüüsi, kus kajastuvad positiivsed tulemused ja mida edaspidi paremini korraldada.

Kooliväline koostöö

Kool teeb koostööd kõigi koolielust huvitatud osapooltega ning jätkab väljakujunenud koostööd lastevanematega, toetades neid oma lapse kasvatamisel ja õpetamisel, aidates neid vastavate teadmiste ja oskuste omandamisel. Lastevanemate üldkoosolekuid on vähemalt üks kord õppeaastas, lahtiste uste päev ja vanemate nõustamine toimub kord õppeaastas. Igal aastal

toimuvad õpilaste ja vanemate ühisüritused (esimene koolipäev, jõulu- ja kevadpidu, emadepäev). Igal kevadel on toimunud ühine ekskursioon koos vanematega ja soovi korral on antud võimalus vanematel osaleda õppekäikudel loodusesse. Lapsevanematele on antud võimalus oma initsiatiivi näidata ja kaasa lüüa koolielu paremaks ja mitmekesisemaks muutmisel. Ettepanekuid ja abi on pakutud suvelaagrite läbiviimisel, väljasõitude huvitavamaks muutmisel. Lastevanemate teavitamine puuetega laste õigustest ja neile osutatavatest rehabilitatsiooniteenustest on vajadusel koostöös hoolekoguga. Lapsevanematele on koostatud õppeaasta lõpus rahuloluküsitlus, mis annab kooli sisehindamises lastevanemate hinnangu toimunu kohta ja visiooni tuleviku suhtes.

Koostöö teiste samalaadsete koolidega toimub vähemalt kord õppeaastas, meie pedagoogid on osa võtnud igal aastal toimuvatest toimetulekukoolide õppepäevast, mille korraldab igal õppeaastal erinev kool. Meie koolil on aastatepikkune koostöö Türi ujulaga, Veskisilla bowlingu keskusega, Säreveere lasteaiaga, Türi Päevakeskusega, Türi Inner Wheel Klubi ja Türi Spordiklubide Liiduga (suure spordisaali kasutamine). Viimastel aastatel on hea koostöö MTÜdega Eesti Omastehooldus, Eesti Autismiühing ja Ökokratt.

Pidev koostöö on olnud Türi vallaga ja kõikide teiste valdadega, kus meie õpilased elavad.

Parendustegevused

- koostöö õpetaja-õpetaja vahel erinevate koolituste materjalide levitamine
- kooli õpilaste ja valla koolieelsete lasteasutuste lastevanemate nõustamine ja koolitustele kaasamine
- kooli kodulehe loomine
- koostöö Järvamaa kutsehariduskeskuse ja teiste kutseõppeasutustega õpilaste edasiõppe võimaluste parandamiseks
- koostöö kohalike ettevõtetega õpilastele karjäärivõimaluste pakkumiseks.

2.5.4 Ressursside juhtimine

Kooli eelarve koostamisel lähtutakse kooli ja valla arengukavast, kooli eripärast (hariduslike erivajadustega laste kool), kooli õpikeskkonna kaasajastamise ja personali koolituse vajadusest. Eelarvelised vahendid on kujunenud kohaliku omavalitsuse ja riigi finantseerimisest. Materiaal-tehnilise baasi arendamine on eesmärgistatud ja seotud õpikeskkonna arendamisega.

Rakendame säästlikku majandamist ning keskendume kooli keskkonna parandamisele.

Lisavahendeid on saanud Haridus- ja Teadusministeeriumilt õpilaskoha sihtfinantseerimisest. Õppetöökäikude täiendavaid toetusi on saanud Eesti Kultuurkapitalilt, Keskkonnainvesteeringute Keskuselt ja õpilaskodu ruumide rendist.

Parendustegevused

- kooli vajadusteks lisaraha leidmine sponsorluse ja projektiarenduse kaudu
- kooli ruumide ja õpilaskodu ruumide väljauürimine.

2.5.5 Eestvedamine ja juhtimine

Kooli direktori ülesanne on põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast lähtuvalt organiseerida ja juhtida tulemuslikku õppeprotsessi ning seda vahenditega, mida võimaldab ja loob kooli omanik - Türi Vallavalitsus. Kooli direktor on töötnud koolis 2 õppeaastat ning püüdnud kaasata kooli juhtimisse kõiki õpetajaid. Strateegiliste dokumentide väljatöötamise ja otsustuste tegemise kaasatakse kogu kooli töötajaskond, kellel on võimalus osaleda koostamisprotsessis ja teha ettepanekuid töö paremaks korraldamiseks.

Koolil on eelnevalt koostatud arengukavad aastateks 2009-2011 ja 2011-2014. Kooli arengukavade väljatöötamise oli kaasatud kogu personal. Kool tähtsustab meeskonnatööd. Arengukava täitmist arutatakse kord aastas õppenõukogus ja hoolekogus. Iga õppeaasta lõpul

kinnitatakse õppenõukogus sisehindamisaruanne. Personal on teadlik kooli eesmärkidest ja järgib neid. Kooli üldtööplaani koostatakse igaks õppeaastaks. Õppeaasta lõpus tehakse kokkuvõtte ja analüüsitakse õppeaasta tulemusi.

Kooli töötajad on kaasatud õppeasutusesisesesse arendustegevusse, koos määratletakse kooli eesmärgid ja koostatakse toimetulekukooli arengukavad, õppekava ja pikendatud õppeaastate õppekava, kooli kodukord, töökorralduse reeglid. Kooli lühiajalised plaanid kooskõlastatakse töötajate üldkoosolekutel, õppepäevadel ja õppenõukogus. Töötajaid informeeritakse ülesannetest infotunnis, mis toimub igapäevaselt. Samuti kasutatakse infostendi ning saadetakse infot elektrooniliselt.

Kooli töötajad osalevad aktiivselt töövälistel ühisüritustel nagu matkad, bussireiseid, teatrikülastused, rahvakalendri tähtpäevade tähistamine ja valla üritused.

Rahuloluküsitluste põhjal võib kooli organisatsiooni kultuuri ja töökliimat hinnata heaks.

Parendustegevused

- infoliikumise parandamine tagamaks info liikumine kogu personalile õigeaegselt ja operatiivselt
- sisehindamise korralduse kaasajastamine ja töötajate suurem kaasamine
- arengukava iga-aastane ülevaatamine ja korrigeerimine
- pedagoogilise personali suurem kaasamine juhtimisse, rahulolu küsitluste regulaarne läbiviimine personalile, huvigruppidele saamaks adekvaatset tagasisidet koolitöö paremaks organiseerimiseks.

3. VISIOON

TÜRI TOIMETULEKUKOOL ON KOOL, MILLE ÕPPEKESKKOND VÕIMALDAB HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE TOIMETULEKUOSKUSTE KUJUNEMIST.

Visioonist lähtuvaks kooli põhieesmärgiks on ANDA HARIDUSLIKU ERIVAJADUSEGA LAPSELE MOTIVEERIVAT, JÕUKOHAST JA ARENDAVAT ÕPET, MUUTES LAPSE EELDUSED VÕIMETEKS JA VÕIMALUSTEKS. NÕUSTADA KOOLIEELSEID LASTEASUTUSI HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA LASTE ARENGU SUUNAMISEL.

4. MISSIOON

TÜRI TOIMETULEKUKOOL LOOB TINGIMUSED HARIDUSLIKE ERIVAJADUSEGA ÕPILASTE ENESEKOHASTE OSKUSTE JA ISESEISVUSE NING AKTIIVSUSE KUJUNEMISEKS, ÕPPIMISVALMIDUSE JA SUHTLEMISOSKUSTE OMANDAMISEKS.

5. TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2015-2020

5.1 Kooli põhiväärtused

- õppimiskeskus – õpilaste individuaalsust ja vajadusi arvestatavate õpetamismeetodite rakendamine
- turvalisus – hooliv ja vägivallatu õpikeskkond
- innovaatus ja professionaalsus – arenemisvõimeline, elukestvast õppest innustunud töötajaskond

- avatus ja kaasaegsus – arvestamine ühiskonna muutustega, uute mõtete ja ideede omaksvõtt, ajakohane töökeskkond
- koostöö – koostöövalmidus erinevate osapooltega, üksteisele toetumine, meeskonnatöö
- analüüsivõime – tegevuste pidev parendamine, vigadest õppimine
- usaldusväarsus – kooli hea maine ja tunnustatus.

5.2 Õppe- ja kasvatusprotsess

5.2.1 Õppetöö

Eesmärk:

- Anda motiveerivat, jõukohast ja arendavat õpet haridusliku erivajadusega lapsele, muutes lapse eeldused võimeteks ja võimalusteks.

Tulemus:

- Tagatud on õpilase võimetekohane areng ning soodustatud motivatsioon jätkamiseks kutseõppes.

Tegevused:

- Korrektsioonitöö tõhustamine ning sensoorse integratsiooni tehnoloogiate kasutamine kogu õppe- ja kasvatusprotsessis – pidev, kõik õpetajad ja õpilaskodu kasvatajad.
- Arenguveestluste läbiviimisel tugispetsialistide suurem kaasamine – eripedagoog osaleb arenguveestlustel alates 2016, liikumisõpetaja alates 2017.
- Rehabilitatsiooni võimaluste laiendamine koolis– Järvamaa Kutsehariduskeskusest hipoteraapia teenuse ostmine õpilastele läbi projektirahastuse alates 2016.

Ressursid eesmärgi elluviimiseks

Tegevus	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Finantseerijad
Hipoteraapiateenuse ostmine		160€	480€	480€	480€	480€	Projektirahastus ja kooli pidaja

- Alternatiivkommunikatsiooni vahendite laialdasem kasutamine õppe- kasvatustöös- PCS pildidel põhineva programmi kasutuselevõtt õppetöös ja kasvatuses. Kooli õppekeskkonna kommunikatsioonimärgistuse valmistamine ja paigaldamine 2015. Kooli pildipanga loomine ja õpilaste tegevusjuhiste koostamine 2016. Pildiliste sotsiaalsete lugude kasutuselevõtt 2018. Go Talk Kommunikatorite kasutuselevõtt alates 2017.

Ressursid eesmärgi elluviimiseks

Tegevus	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Finantseerijad
Boardmaker programmi ost	700€						Eesti Autismi Ühing
Töötajate koolitus	100	200	300				Kooli pidaja ja Eesti Autismi Ühing
Go Talk kommunikaatorite ost			400	300	200	200	Lapsevanemad rehabilitatsiooni-plaani alusel ja kooli pidaja

- Pikendatud õppeajaga õpilastele võimaluste loomine kutseõppeks – osalemine eelkutseõppes alates 2018.

Ressursid eesmärgi elluviimiseks

Tegevus	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Finantseerijad
Õpilaste transport				120	120	120	Õpilaste vanemad ja kooli pidaja

Eesmärk:

- Õppekava arendamine ja kaasajastamine lähtudes õpilaste vajadustest.

Tulemus:

- Õppekava on muudetud arvestades meessoost- ja hooldusõppe õpilaste suurenenud osakaalu.

Tegevused:

- Puutöö osakaalu suurendamine toimetuleku õppekavas alates 2016. Koduste hooldusremonditööde osakaalu suurendamine tööõppe tundides alates 2017.
- Õppevahendite uuendamine hooldusõppe õpilaste erivajadusi arvestades alates 2016.

Eesmärk:

- Arendada edasi kooli õppe- ja kasvatustööd, arvestades põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja riikliku õppekava muudatusi.

Tulemus:

- Koostatud on kooli uus õppekava, mis arvestab haridusliku erivajadusega õpilase eeldusi, võimeid ja erisusi 2018.

Tegevused:

- Õppekava arendamise koolitus kõigile õpetajatele ja direktorile 2017.
- Õppekava koostamine ja kehtestamine 2018.

Ressursid eesmärgi elluviimiseks

Tegevus	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Finantseerijad
Õppekava arendamise koolitus			380€	100€			Kooli pidaja

5.2.2 Kasvatustöö õpilaskodus

Eesmärk:

- Tagada meeldiv ja turvaline arengukeskkond, võimaldada lapsele võimetekohast arendavat tegevust.

Tulemus:

- Õpilane tuleb võimalikult ise toime igapäeva elu toimingutega ja sotsiaalse suhtlemise situatsioonidega.

Tegevused:

- Kasvatustöö planeerimine – kasvatustöö ümberkorraldamine, keskendudes iga õpilase isiklikele arengueesmärkidele, alates 2015.

- Alternatiivsete kommunikatsiooni vahendite PCS pildid ja Go Talk vahendite kasutamine kasvatus töös ja õpilaskodus, alates 2016.
- Õppekäikude korraldamine - õpilaste silmaringi laiendamine, avalikes kohtades käitumisoskuste õpetamine – vähemalt üks kord kuus alates 2016; vähemalt 2 korda kuus alates 2017; vähemalt 3 korda kuus alates 2018.

5.3 Personalijuhtimine

Eesmärk:

- Iga koolitöötaja on edukas, motiveeritud, heatahtlik, abivalmis, toetav ning oma tööülesandeid teadev meeskonna liige.

Tulemus:

- Personali rahulolu küsitlus näitab kõrget rahulolu 5 aasta lõikes.
- Lastevanemate rahuloluküsitlus näitab rahulolu kooli töötajatega 5 aasta lõikes.

Tegevused:

- Rahulolu küsitluste läbiviimine personalile ja lastevanematele igal aastal.
- Arenguveestluste läbiviimine töötajatega igal aastal alates 2015.
- Töötajate motiveerimise ja tunnustamise põhimõtete väljatöötamine 2016.
- Lastevanemate küsitlemine kooli töötajatega rahulolu kohta igal aastal alates 2015.

Eesmärk:

- Loodud on tingimused kõigi töötajate järjepidevaks professionaalseks arenguks, kes mõistavad enda funktsiooni ja toetavad õpilast tema arengus ning vanemat tema lapse arengu toetamisel.

Tulemus:

- Töötajate rahulolu küsitlus näitab kõrget rahulolu koolitusvõimaluste tõusuga 5 aasta lõikes.
- Arenguveestlustes ja töötajate eneseanalüüsis selgunud koolitusvajadused on saanud rahuldatud.

Tegevused:

- Rahulolu küsitluste läbiviimine personalile igal aastal alates 2015.
- Arenguveestluste läbiviimine töötajatega igal aastal alates 2015.
- Töötajate koolituskava koostamine igal õppeaastal.

5.4 Koostöö huvigruppidega

Eesmärk:

- Toetada õpilaste jätkuõpet peale kooli lõpetamist ja karjäärivalikuid.

Tulemus:

- Õpilased jätkavad peale kooli lõpetamist õpinguid kutsehariduses või töökohapõhises õppes.

Tegevused:

- Leida koostöös Järvamaa Kutsehariduskeskusega võimalusi õpilaste erialadega tutvumiseks alates 2017 ja kutsealaseks eelkoolituseks alates 2019.
- Küllastada õpilaste ja nende vanematega kutsekoole leidmaks võimalusi jätkuõppeks, igal aastal alates 2015.

- Külastada õpilastega piirkonna ettevõtteid leidmaks erivajadusi arvestavaid töökohti ja töökohas õppimise võimalusi alates 2016.

Ressursid eesmärgi elluviimiseks

Tegevus	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Finantseerijad
Õpilaste transport			50€	50€	100€	100€	Õpilaste vanemad ja kooli pidaja

Eesmärk:

- Õpilaste varaseks suunamiseks neile sobivale õppekavale kaasata haridusliku erivajadusega laste õpetamise ja arendamise teemalistele koolitustele sotsiaaltöötajaid, lastekaitsetöötajaid, lapsevanemaid, koolieelsete lasteasutuste töötajaid ja koolieelsete laste vanemaid.

Tulemus:

- On toimunud koolitused, millel on osalenud kooliväliste huvigruppide esindajad ning selle tulemusena on toimetuleku- või hooldusõpet vajavad õpilased asunud õppima kooli.

Tegevused:

- Võrgustiku loomine koolitusvajaduse kaardistamiseks ja toimuvast tegevusest teavitamiseks 2016,
- Võrgustikule avatud koolituse korraldamine kord aastas 2017, kaks korda aastas 2020.

Eesmärk:

- Kooli tuntuse suurendamine avalikkuses läbi sotsiaalmeedia.

Tulemus:

- Koolil on toimiv kodulehekülg ja see on sisukas ja informatiivne.

Tegevused:

- Kodulehe loomine ja ülesehituse kooskõlastamine 2016.
- Sisuka ja informatiivse kodulehe haldamine igal aastal alates 2017.

5.5 Ressursside juhtimine

Eesmärk:

- Kooli arendamiseks lisarahastuse leidmine väljastpoolt kooli eelarvet.

Tulemus:

- Koolil on olnud võimalus hankida õppetöök vajalikku inventari ja vahendeid täiendava rahastamise kaudu.

Tegevused:

- Kokkulepete sõlmimine õpilastele spordiriietuse hankimiseks sponsorluse korras 2015.
- Keskkonnahariduse programmides osalemiseks taotleda rahastust Keskkonnainvesteeringute Keskuselt igal aastal.
- Kokkulepete sõlmimine õpilastele jalgrataste hankimiseks sponsorluse korras 2016.
- Arendavate õppevahendite ja korrektsiooniliste vahendite hankimine hooldusklasside õpilastele projektirahastuse kaudu 2017 ja 2020.
- Muusika- ja kunstiteraapiaks vahendite hankimine erinevate projektirahastuse kaudu 2016 ja 2019.

Eesmärk:

- Kooli töötajate koolituskuludeks lisarahastuse hankimine kooli ja õpilaskodu ruumide rentimise kaudu.

Tulemus:

- Kooli ruume on välja renditud ja selles tegevusest on saadud täiendavaid vahendeid töötajate koolituse rahastamiseks.

Tegevused:

- Kooli õpilaskodu ruume antakse kooli vaheaegadel ja nädalavahetustel rendi eest kasutada lastelaagritele ja lasterühmade ööbimiseks, igal aastal alates 2015.
- Kooli klassiruumide ja saali antakse kooli vaheaegadel ja nädalavahetustel rendi eest kasutada koolitusteks ja seminarideks, igal aastal alates 2015.

5.6 Eestvedamine ja juhtimine

Eesmärk:

- Sisehindamise korraldamise kaasajastamine.

Tulemus:

- Sisehindamise protsessis osalevad kõik kooli töötajad. Sisehindamise kriteeriumid, mõõdikud ja tulemuste fikseerimine on ühiselt kokku lepitud ning iga töötaja teab oma rolli selles.

Tegevused:

- Sisehindamise kriteeriumid, mõõdikud ja tulemuste fikseerimine lepatakse kokku selleks läbiviidud seminaril koos kõigi töötajatega 2016.
- Käivitatakse sisehindamise uuendatud korraldus 2017.
- Arengukava läbivaatamine ja uuendamine, igal aastal alates 2016.

6. ARENGUKAVA RAKENDAMINE

Arengukava on ajas muutuv dokument, mille täitmist hindab haridusamet reguleeriselt. Arengukava vaadatakse üle üks kord õppeaastas kooli õppenõukogu ja hoolekogu koosolekul. Vajaduse tekkimisel arengukava uuendatakse või täiendatakse.

Haridusametuse juht kooskõlastab arengukava muutmise ettepanekud ametuse hoolekogu ja õppenõukoguga.

Pärast muudatuste kooskõlastamist esitab ametuse juht arengukava muutmise ettepanekud ametiasutuse haridus- ja kultuuriosakonnale, kus valmistatakse ette arengukava muutmise eelnõu. Arengukava muutmise eelnõu avalikustatakse koos seletuskirjaga vähemalt kaks nädalat enne arengukava muutmist Türi valla veebilehel www.tyri.ee

Arengukava muutmise ja täiendamise kinnitab Türi Vallavalitsus kui kooli pidaja määrusega.